

דבר מנהל האגף המקצועי אלי אהרון

חגי תשרי הקרבים מסמלים את כניסתה של שנה עברית חדשה, שכולנו מקווים כי תביא בעקבותיה בשורות טובות. האמת היא שמבחינה מקצועית אנו ממתנים דווקא לתחילתה של השנה האזרחית, המסמלת בדרך כלל התחלה של ביצוע החלטות שנתקבלו במסגרת תקציב המדינה וחוק ההסדרים, לטוב ולרע, וכמובן כולנו מקווים לטוב. ההחלטות שאנו, הנציגות החקלאית בישראל, מצפים להן נוגעות כרגע להזלת מחירי המים השפירים, להחזרת נקודות הזיכוי לעובדים בחקלאות ולעיגון הגנות המכס על תוצרת מתחרה מחו"ל.

בנוגע להזלת המים השפירים, אנו דורשים כי מחירים לא יעלה על 1.6 ש"ח למ"ק, קרי הוזלה של 1 ש"ח למ"ק. דרישה זו מגובה בתמיכת שר החקלאות, והעניין נמצא בדיונים אינטנסיביים בוועדה המשותפת לוועדות הפנים והכלכלה של הכנסת. כולנו מקווים כי המטרה תושג, מבלי לפגוע במחירי המים האחרים ובהגמוניה של אגודות המים החקלאיות.

התאחדות חקלאי ישראל, יחד עם גורמים נוספים, הגישה עתירה לבג"צ בנושא הדרישה להשבת 2¼ נקודות הזיכוי של העובדים בחקלאות. בג"צ, בהחלטתו מיום 29.5.2016, הודיע כי ייתן למדינה 60 יום כדי להתייחס לאפשרות להחזרת נקודות הזיכוי למתכונת הקודמת או לחילופין להשאיר את חלקן. לאחר שהמדינה תמסור את עמדתה, תינתן להתאחדות חקלאי ישראל הזדמנות להגיב תוך 21 יום, ואז בג"צ יפסוק בנושא. ואכן עברו 60 יום ועוד 30 ימי הארכה, ומשרד האוצר העביר לבג"צ את עמדתו. עמדה זו מדברת על החזרת 1.5 נקודות זיכוי, כאשר חצי נקודה תוחזר בשנת 2017 ונקודה נוספת בשנת 2018. בעקבות עמדה זו הגיבה התאחדות חקלאי ישראל, התנגדה להצעה ודרשה להחזיר את כל נקודות הזיכוי. אנחנו מקווים לטוב.

מאבק החקלאים נגד פתיחת השווקים הישראליים ליבוא תוצרת מתחרה מחו"ל הינו מאבק מתמשך, שאין לראות את סופו. הסיבה לכך נעוצה בחשיבה המוטעית של האוצר שבעיית יוקר המחיה מונחת על שולחנו של החקלאי, ועל כן צריך לייצר לו מתחרים מחו"ל, וזאת תוך מודעות מצדם לכך שתחרות זו אינה הוגנת, כיוון שעלויות הייצור של החקלאי הטורקי והירדני נמוכות משמעותית מאלו של החקלאי הישראלי.

כולנו תקווה כי במאבקים מתמשכים אלו, ידם של החקלאים תהיה על העליונה, כי אין חלופה אמיתית לחקלאות הישראלית. **שנה טובה!**

דבר היו"ר

בני שמולביץ, יו"ר ההנהלה, הארגון לחקלאות ביולוגית-אורגנית

עם סיום הקיץ, אנו נמצאים בשלב הסיכומים של כלל המגדלים והספקים, והרגשות מעורבים... מצד אחד ישנה תחושה של התעוררות וחיפוש אחר המוצר האורגני, בעיקר בשוק המקומי, ומצד שני חסרים מגדלים שיוכלו למלא את הביקוש למוצר האורגני.

נכון שכבר דיברתי וכתבתי על זה, אבל נוצר חלון הזדמנויות, ואנחנו בדקה ה-90 על מנת לייצר אותן!

זה הזמן להגדיל את הייצור האורגני, אבל חשוב שהדבר ייעשה בהתייעצות עם המדריכים, על-מנת שלא ניצור מיני פירות וירקות שיש בשפע, שהשוק רווי בהם. בנושא היצוא יש ביקוש לגזר ולתפוחי אדמה אורגניים. רצוי להיות בקשר עם חברות היצוא ולהתארגן מהר.

אני שמח לבשר על הצלחת הקשר עם משרד החקלאות. התחלנו לקבל כספים בגין מיקור חוץ. עדיין בקטן, אבל אנחנו אופטימיים.

בינתיים, מאז הביטאון האחרון, התכנסנו לשיבת מועצה נוספת ובה ערכנו דיון בנושא חזון הארגון. לשמחתנו הגענו בפורום של המזכירות לתימומת דעים, ואנו מוכנים לצאת לדרך.

בעמוד זה מופיעות החלטות המועצה לגבי חזון הארגון. נשמח לקבל תגובות כדי לסייע לנו לממש את החזון בסדר היום של עבודת המזכירות בפרט ועבודת הארגון בכללותו.

עברנו קורס יסודות נוסף עם משוב חיובי מאוד, ואנו בשלבים סופיים של הכנת הקורס למתקדמים.

קהל היעד למתקדמים: חקלאים אורגניים ותיקים, חוקרים, מדריכי ש"מ, קובעי מדיניות ומתעניינים.

תנאי הסף לקבלה: א. השתתפות בקורס יסודות חקלאות אורגנית; ב. ידע מעשי בחקלאות.

תכנית ומתכונת הקורס מופיעים בגיליון זה.

ולסיום, בפרוס השנה החדשה, אני מאחל לכולנו שנה טובה, גשומה, שנה שבה נגשים את תכניתנו, כמגדלים, כעוסקים וכארגון, שנה שבה נמשיך לגדול ונראה ברכה בעמלנו. שנה טובה!

חזון הארגון לחקלאות אורגנית

החזון • הארגון לחקלאות אורגנית הינו ארגון מגדלים המאגד בתוכו את כל העוסקים בתחום האורגני בהיבט של החקלאות, התעשייה, המסחר והערכנות. הארגון יהווה הגורם המייצג את החקלאים והעוסקים השונים בפני המוסדות והארגונים ויפעל להידוק הקשר ההדדי ושיתוף-הפעולה ביניהם. • לכל העוסקים יהיה ייצוג במוסדות הארגון. • הארגון ישמר, יקדם ויפעל לחיזוק הרעיון והאידיאולוגיה האורגנית תחת עקרונות התנועה האורגנית העולמית: עקרון הבריאות, הגנת הסביבה, הוגנות ואחריות, וזאת באמצעות ריכוז מערך ההדרכה והידע הנעבר, הרחבת השירות לחקלאים ולעוסקים, הגברת שיתוף הפעולה עם ארגונים דומים בארץ ובעולם והגברת המודעות לחשיבות של צריכת תוצרת אורגנית בקרב הציבור הרחב.

מטרות הארגון • יפעל להכנסת כלל המגדלים והעוסקים תחת כנפיו (חברות בארגון). • יעודד שינוי חשיבה חברתית אקולוגית ארוכת טווח. • יפעל להנגשת המוצר האורגני לציבור הרחב. • יקדם מיזמים חינוכיים ואחרים בתחום האורגני. • ינהל ידע בתחום האורגני וינגישו לחברי הארגון. • ישמיר ויודרך מגדלים ועוסקים בתחום האורגני.

תוכן עניינים

1 דבר היו"ר דבר מנהל האגף המקצועי חזון הארגון לחקלאות אורגנית	6 תה מישהו? - "תה קומפוסט" בממשק חקלאות אורגנית בתעשייה
2 משק לדוגמא: חוות ח'ביזה	7 תערוכת אגרו-משוב 2016 פעילויות בארגון לחקלאות אורגנית
3 עצות מקצועיות לעונה	8 פרויקט שיווק - מהיצרן לצרכן פרידה מיאוס ארזי ז"ל
5 דברים שרציתי לומר דברים לזיכרו של ד"ר קוצר	

"אורגני שלי" - פרסום הארגון לחקלאות ביולוגית אורגנית
רח' היסמין 1 רמת אפעל 52960 טלפון: 03-7361097/8 פקס: 03-7361103
מערכת: בני שמולביץ, אלי אהרון מזכירת מערכת: יפה אלפי-טל
וא"ל: yafa@organic-israel.org.il אתר הארגון: www.organic-israel.org.il

משק לדוגמא: חוות ח'ביזה איציק כהן

בת עמי, אלון וצוות חוות ח'ביזה הם דוגמא של חקלאות אורגנית למופת.

הפרגון לאבות הראשונים של החקלאות האורגנית בארץ, הגידול האיכותי במשקם עם שילוב של פריצת דרך בשיווק החדשני, המותאם למאה העשרים ואחת, מעניקים למשק ח'ביזה תואר של כבוד. כיף לראות חקלאות אורגנית במיטבה, עם רצון פועם להמשיך ולהתפתח בעתיד לטובת כלל ישראל.

מאחל להם ולכל חקלאי ישראל **שנה טובה, פורייה ומברכת!**
איציק כהן, ארגון לחקלאות אורגנית

נעים להכיר - חוות ח'ביזה

בחוות ח'ביזה, בשדות במושב כפר בן נון שבעמק איילון, מגדלים גן ירק משולב ובו כ-100 סוגים וזנים שונים של ירקות ועשבי תיבול, כולם בגידול אורגני. משווקים את התוצרת דרך חיבור וקשר בין חקלאים וקהילה. באנגלית קוראים לזה: "Community Supported Agriculture - CSA". השם העברי שנמצא מקביל לכך הוא: "חב"ק - חקלאות בשיתוף הקהילה. איך זה מתנהל? הלקוחות "עושים מנוי" לסל שבועי של תוצרת מהשדה האורגני של החווה ומקבלים בכל שבוע ארגז גדוש תוצרת טרייה, טעימה ובריאה ישר מן השדה, מגוננת בהתאם לעונת השנה. לא שומרים ירקות באחסון ממושך, כך שתכולת הארגז משקפת את הזמינות העונתית של עמק איילון ומשתנה מעט משבוע לשבוע. לכל ארגז מתלווה עלון שבועי של החווה, שכולל מידע על החווה, מתכונים, טיפים לאחסון ושיומור של ירקות ומידע על הירקות שבסל. ביפן, שם הפציעה צורת שיווק זו, קוראים להסדר הזה "Teikei", מונח שמיתרגם מילולית ל"שותפות", אך משמעותו הרעיונית הרחבה היא: "אוכל עם פרצופו של החקלאי". מערכת יחסים זו מאפשרת תמיכה כלכלית ישירה של הלקוחות בחווה קטנה מעין זו, ומצד שני מאפשרת לספק תוצרת איכותית, טעימה וטרייה ולעיתים גם ייחודית ומפתיעה.

הצוות

הצוות בחווה כולל את אלון אפרתי, בת-עמי שורק וצוות עובדים מסור ומקצועי שחברים בו צעירים ומבוגרים, ישראלים, תאילנדים ופלשתינים, שעובדים יחד בשדה, באריזה, בלוגיסטיקה ובמשלוחים. אלון הוא מנהל החווה ואחראי על ניהול השדות, נשוי למיה ואב לארבעה.

כנצר לשתי משפחות מראשוני מושב יד רמב"ם הסמוך, עיבוד שדות עמק איילון בשבילו הוא חזרה לעשייה החקלאית של סבא וסבתא. אלון הוא בוגר הפקולטה לחקלאות ברחובות, אך כשהגיע לעבודה בשטח מצא שהניסיון שצבר בגינת הירק הביתית שלו מעשי קצת יותר משעות המעבדה הארוכות של האוניברסיטה...

בת-עמי אחראית על ניהול הלקוחות, נשואה לישראל ואם לארבעה. היא ייסדה את החווה לאחר ששבה מקליפורניה, שם למדה ועבדה בחוות אורגניות קטנות והתנסתה במגוון צורות של שיווק ישיר מהחקלאי לצרכן. כמי שהחלה את דרכה דווקא בתחומי החינוך והטיפול, הבחירה בסוג חקלאות שיש בה גם הרבה מפגש ומגע עם אנשים, הייתה דרך לשלב בין השניים.

תחילת הדרך

באוקטובר 2003 ראו את השדה בפעם הראשונה ומיד התאהבו. קוצים בגובה אדם מילאו את החלקה, והם ידעו שזהו סימן לקרקע פורייה ולהבטחה גדולה. מההתחלה זכו לליווי צמוד ותומך של מדריכי הארגון לחקלאות אורגנית, שעודדו אותנו וסיפקו מידע וייעוץ, אך הם ניסו גם "להציל אותם מעצמם" והסבירו ששיטת המכירה ב"ארגז הפתעות" לא תצליח עם הישראלים, שרוצים לבחור בעצמם את הירקות, את הסוגים, ולא להרגיש "פראירים". אולם, הצוות המייסד סבר שלישראלים רבים יהיה חשוב לדעת מי מגדל עבורם וכי הבחירה בחקלאי המשפחתי היא בחירה חשובה לא פחות מבחירת רופא, עורך דין או רב. גם לצוות, ההיכרות האישית היא משמעותית, והם לוקחים מאוד ברצינות את האחריות על גידול האוכל של הלקוחות. ביקורים בחווה מתקבלים תמיד בברכה, ובחול-המועד פסח ובחול-המועד סוכות מקיימים "יום חווה פתוח", בו מגיעים הלקוחות (וכל מי שחפץ) לסייר בשדה ולחגוג איתם. 13 שנה אחרי ההקמה, מסתבר שיש דווקא ישראלים רבים שבחרים להיות לא ציניים ולא חשדניים, ומוכנים לסמוך על החקלאים שמגדלים עבורם ירקות ומחויבים לגדל מגוון מוצלח ולארוז להם בארגז ירקות טובים...

החלקות בחווה

החלקות נמצא בחלקן ממש בתוך המושב, חבויות בין שורות הבתים ומציעות ביניהם בשוּבבות, אחרות משתרעות ביתר נוחות בחלקות שמחוץ למושב. לכל אחת מהן אופי ייחודי לה: זו מנוקזת היטב ורעותה עלולה להפוך ביצתית בחורף, באחת הקרקע עמוקה ונוחה לעיבוד,

לקראת השנה החדשה, נסיים בברכות ראש השנה ח'ביזאיות, ברוח ברכות סעודת ליל החג, ואריאציות לטקסט המסורתי:

תמרים: שייתמו כל מחלות צמחינו, פטריות, וירוסים ושאר מרעין בישינ שנוהגים להקשות על הירקות בשדה.

רוביא-לוביה: שירבו מאביקינו וחרקינו המועילים, שירבו פרחינו המלבבים המזמינים אותם לארוחה, לצוף ולטיולים מסייעים בשדה.

כרישה-כרתי: שייכרתו כל מזיקינו, מכרסמי העלים, מנהרי המנהרות ומנשנשי השורשים או שלפחות יישארו רק במידה מבוקרת.

סלק/סלקא: שיסתלקו כל מצוקות המים, וגשמי ברכה בעתם יבואו על השדה, ירוו את רגבי אדמתו אך לא יסחפו אותה ואת זרעיה, ימלאו את המאגרים וישקו את הצמחים.

קרא-דלעת: שנקרע את פתחיהן של שקיות זרעים רבות שייטמונו בשדה, שנהרוקו מגשי שתילים רבים שיישתלו בערוגות ושצמיחה והשתרשות יהיו מנת חלקנו.

רימון: שידינו תהינה מלאות כרימון במשימות לעבודת אדמה טובה ומשגשגת.

תפוח בדבש: שתצמח תוצרת טובה ומתוקה (או חמצמצה, חריפה, רעננה וטרייה).

ראש דג: שנדע לעבוד מהראש וגם מהלב, שלא נשכח להפעיל את זה ואת זה.

ח'ביזה-חלמית: שלא נפסיק לחלום ושנגשים לפחות חלום אחד קטן גם השנה.

**שנה טובה, ברוכה, שמחה ומצמיחה לכולם
בת עמי, אלון וכל צוות ח'ביזה**

עצות מקצועיות לעונה

המלצות הגנת הצומח בפלפל ובירקות אורגניים

בבתי צמיחה

איציק כהן, מדריך לירקות אורגניים בבתי צמיחה

הנחיות כלליות

חשוב להקפיד שרשת 50 מ"ש תהיה אטומה לחלוטין בכל מבנה חממות, כדי למנוע חדירה של מזיקים.

יש לקרוא את התווית על אריזת התכשיר לפני הטיפול ולפעול בהתאם. חשוב לשים לב ל"תפוגת" חומרי ההדברה.

חקלאים, המשתמשים בדבורים להאבקה (דבורי דבש) ומשתמשים בנוסף באויבים טבעיים, חייבים לפעול לפי הוראות ספקי הדבורים או האויבים הטבעיים.

בפלפל, אין לרסס צמחים הנמצאים בעקה או בצימאון לאחר הורדת רשת הצל.

מזיקים

זחלים של עש לילה:

לפיגמה, פרודניה, הליוטס, פלוסיה.

ניתן להדבירם בייעילות טרם חדירתם לפרי. עם מציאת פירות לפלפל נגועים, מומלץ להוריד מהשיח לתוך שקית ניילון סגורה ולהרחיק מהמבנה.

רשת 50 מ"ש סגורה ללא חורים תמנע את כניסת הפרפרים ואת היווצרות הנזק מהזחלים.

הדברה - בתכשיר T.B בציליוס (חיידק), פרוביט פלורבק, בינטי פלוס וכו'.

ובאחרת משתדלים למקם גידולים רדודים בלבד. יש חלקה השוכנת לצד מטע זיתים, אחרת מביטה על גינת הירק הביתית של הבית השכן, חלקה אחרת סמוכה לחורשת עצים קטנה ומקסימה, והשדות הגדולים נפרשים על גבעות קטנה וצופים ממנה על צומת לטרון ועמק איילון. לחלק מהחלקות ותק אורגני של שלושים שנה, אחרות הפכו לאורגניות כשהצטרפו לח'ביזה, בחמש-עשר השנים האחרונות.

במשך שנים גידלו רק ירקות בשטח פתוח, וכך עדיין המצב ברוב השדות. לאחר התבססות ורכישת ניסיון בשטח הפתוח, באה לידיהם הזדמנות והם שיפצו בית רשת גבוה ורחב בן ארבעה דונמים, שעמד מוזנח ליד השדות. לאחר שנתיים של למידה הקימו גם מספר מנהרות צמיחה, בהם גדלים מינים שזקוקים ליתר הגנה ממזיקים או ממזג-אוויר קיצוני.

מגוון גידולים

מגוון הירקות חוזר על עצמו מדי שנה, על פי מקצב העונות. משתדלים לגדל כל ירק שיוכל לגדול בשדות בעונה המתאימה, מדלעות ענקיות ועד אפונת שלג זעירה, ומעטים הירקות שניסו וויתרו על המשך גידולם. כמעט כל שנה מנסים גם ירק או שניים שלא גידלו בעבר, או זנים חדשים, בודקים צורת גידול לא מוכרת או מנסים לגדל באופן אחר משגידלו. ההתנסויות החדשות האלה נותנות להם בכל פעם אתגר חדש.

לדבריהם, משום שחקלאים בוגרים ליוו אותם תמיד מההתחלה והיו נכונים בלב חפץ לתרום להם מזמנם, מעצתם ומחכמתם, אחד הדברים שמנחים אותנו בעבודתם הוא ההקשבה למגדלים אחרים, הלימוד המתמיד מניסיונם של אחרים, ההסתייעות בתבונה של הוותיקים מהם, ומצד שני גם תשומת לב ופתיחות ליצירתיות, לרעיונות חדשים של חקלאים צעירים שנכנסים לתחום האורגני בשנים האחרונות.

כך במהלך השנים הוסיפו למגוון הגידולים ירקות נוספים, בנו בתי צמיחה, הוסיפו הדברה ביולוגית יזומה, הרחיבו ושכללו את בית האריזה הפשוט שלהם, שעדיין צנוע למדי, למדו לבנות סככה לאחסון טוב יותר של הדלעות ועוד...

חזון המשק

חקלאות בשיתוף הקהילה משמעה גם הרבה חינוך והסברה - על חקלאות אורגנית ועל חקלאות בכלל, על עונתיות, על בעלי-החיים השותפים בשדה וכו'. דרך העלון השבועי ודרך תשובות לשאלות, משתדלים להעביר את התפישה שלהם שאינם "בעלי הבית" של האדמה הזאת, אלא דווקא עובדיה, המשתדלים לא לקלקל. שלא הכול נועד רק לבני האדם, שיש מקום לשים לב ולתת את הדעת גם לבעלי החיים, לחרקים, למיקרובים הקטנטנים, לרגבי האדמה, משום שכולנו כל כך תלויים בהתנהגותם ובפעילותם כדי שנוכל להמשיך להתקיים על פני האדמה הזאת.

חשוב להם ליצור חיבור ישיר בין צרכנים ובין יצרנים, להעמיק את ההיכרות של צרכנים עם דרכי הכנת מוצרים שונים ולהציע מגוון של מוצרי מזון טבעיים ולא מעובדים ללא תוספים, כמו גם לתמוך בהתפתחות ובהמשך הקיום של יצרנים קטנים עצמאיים ומקומיים. לשמחתם, עם השנים נקשרו שיתופי פעולה עם יצרנים קטנים מהסביבה הקרובה וגם מקצוות הארץ, וכך יש אפשרות להוסיף ללקוחות לסל מוצרים נוספים: פירות אורגניים, שקדים ותמרים אורגניים, חמוס אורגני, קמח וסולת אורגניים, מוצרי חלב עיזים, דבש אמיתי, קרקרים אורגניים, מוצרי מזון חי (רואפוד), פירות מיובשים ולדד, שמן זית אורגני, לחם שאור ומאפים ומוץ תפוחים וסיידר וריבות, טחינה וקפה.

לדבריהם, החקלאות היא אמנם עבודה קשה ורבת אתגרים, שרבים מהם אינם נשלטים, אך הנביטה, הצמיחה, הפריחה, ההפריה וההבשלה וההתחדשות המתמדת הם פלא עצום שתענוג לחוות ותגמול ראוי על העבודה המעייפת והאחריות הרבה.

עדכון והמלצות בפירות אורגניים לעונת סתיו 2016 ד"ר יזהר טוגנדהפט, מנכ"ל מטהם והנה

הדרים

בעת כתיבת שורות אלה קטיף לימון קיץ וליים בעיצומו, והפרדסנים נדרשים להיערך להשקיה ולטיפולים לקראת הקטיף. העונה בשוקי היצוא, שתתחיל בעוד כחודש עם פומלית ואשכוליות, צפויה להיות דומה לקודמותיה. בשוק המקומי מורגש מחסור בתפוזים ובקליפים שונים. זה הזמן לדישון סתווי - זבל עוף מטופל או דשן מוצק אחר - לצורך השלמת מנת החנקן השנתית. יש לבצע בדיקות עלים לפי ההנחיות.

רימון

יצוא חזק בזנים המוקדמים במחירים טובים. המגדלים מאורגנים בשולחן ומצליחים למנף את העבודה המשותפת ליתרון כלכלי. הביקוש בשוק המקומי קטן ויציב.

תמרים

הגדיד בעיצומו והביקוש לפרי אורגני איכותי נמצא בצמיחה מתמדת. השיווק לאירופה ולארה"ב צומח בעקביות משנה לשנה. שווקים חדשים נפתחים במזרח אירופה, בהודו, בסין ובדרום מזרח אסיה. התמר האורגני איכותי ולכן מצליח לפדות פרמיה לעומת פרי קונבנציונלי. המגהול מוביל את השוק, אך גם לזנים אחרים יש ביקוש. האיכות של הפרי ושל שרשרת השיווק מאפשרת למכור זנים אלה במחירים גבוהים פי כמה לעומת הפרי האורגני המגיע מארצות אחרות. השוק המקומי עמוס בפרי אורגני איכותי, ולמרות זאת מורגשת עלייה איטית ומתמדת בכמויות הנמכרות.

פירות קיץ

גלעיניים

האביב והקיץ השנה היו חמים באופן קיצוני, והדבר השפיע על כמות הפרי שהגיע לקטיף. יבול נמוך וביקוש ער מקפיצים את המחירים לרמות גבוהות מאוד, 30 ש"ח לק"ג, שעלולות להרחיק קונים פוטנציאליים מהמדף האורגני. מומלץ לתת דישון סתווי ברמה נמוכה, כדי לחזק את העץ לפני הכניסה לתרדמה.

תפוח ואגס

היבולים השנה טובים מאוד אצל כל המגדלים, ואיכות הפרי גבוהה. מומלץ לכוון למחיר הגון שימשוך את הקונים וישאירם בסקטור האורגני.

ענבים

חסר! מי שמחפש גידול נוסף או מעוניין להסב חלקות ולהיכנס לעולם החקלאות האורגנית, מומלץ שיבדוק זנים בכירים ואפילים של ענבי מאכל. ניתן להשיג זנים חדשים ומעניינים.

זיתים

מסיק המאכל מתחיל עכשיו בפרי ירוק, בעיקר הסורי. למגדלי השמן מומלץ להקפיד על תקינות מלכודות לזבוב ועל השקיה סדירה ולא מוגזמת. כמו-כן, כדאי להתחיל בבדיקת אחוז השמן והרטיבות בפרי. יש לשלוח למעבדה דוגמה של כחצי ק"ג מעצים בעומס יבול המייצג את החלקה. דוגמה כזו יש לשלוח אחת ל-3-4 שבועות עד למסיק.

בנות

השוק צורך בקביעות כ-5 טונות בשבוע. יש כניסה של מגדלים נוספים לתחום האורגני. מטעים צעירים מניבים בבת-אחת והדבר יוצר פיקים גדולים מאוד של פרי בשוק. אנחנו כמובן מברכים על כל חקלאי נוסף שמאמץ את אורח החיים האורגני, אבל יש להיערך ולפעול להגדלת הצריכה המקומית. כמה משקים כבר פועלים לחדש את היצוא לאירופה ומכינים פיילוט בנושא.

תאנים

השוק קטן וכל מגדל חדש משפיע בעוצמה על ההיצע. נבחנים כיום

תריפים למיניהם:

תריפס קליפורני עלול לגרום לנזק רב בפרי (פלפל, מלפפון, קישוא, ועגבנייה) וגורם לווירוס בפלפל ובעגבנייה (TSWV).

הדברה ביולוגית - הטורף היעיל הוא פשפש אוריוס וסבירסקי ושימוש בתכשיר טרייסר אולטרה בשילוב שמן.

כנימות עלה:

הנזק מתבטא במציצת עלים, בדיכוי הצמיחה, בהפרשת טל דבש הגוררת פייחת. כנימות עלה עלולות להעביר וירוסים (וירוס המוזאיקה במלפפון ווירוס בפלפל).

רשת 50 מ"ש תמנע את חדירת הכנימות לחממה.

הדברה ביולוגית - הצרעה אפודיוס.

הדברה - ריסוס ב"תותח", טימור C ונימקס 45.

אקרית אדומה:

האקריות ניזונות מגירוד ומציצה של תוכן התאים בצמח. הן טוות קורים שמשמשות להן כהגנה מפני תנאי האקלים.

אמצעי התפשטות המזיק מצמח לצמח הוא רוחות ובני אדם.

הדברה ביולוגית - אקרית הפרסימיליס.

הדברה - שימוש בשמנים למיניהם, נימגארד, EOS, טימור C וכן חשוב מאוד לרסס בקילוח.

כנימת עש הטבק:

הפלפל פחות סובל מהכנימה ואינו משמש כפונדקאי המועדף של המזיק. עש הטבק מעדיף חצילים ועגבנייה. הוא גורם לווירוס צהבון האמיר ולעצירת הגידול.

רשת 50 מ"ש אטומה ללא חורים תמנע חדירה של הכנימה לחממה.

הדברה ביולוגית - אקרית הסבירסקי.

הדברה - זוהר LQ215, נימיקס ותותח בשילוב שמנים למיניהם.

מחלות

קימחוניות, קימחון:

המחלה נגרמת על-ידי פטרייה המתפתחת בתוך רקמת העלים וגורמת נזק גדול. התפטיר והנבגים מקנים גוון לבן אופייני, בדומה לקמח.

הקימחוניות קשה להדברה כאשר היא מתבססת בצמחים, ולכן חשוב והכרחי לטפל למניעתה לפני הופעת הכתם הראשון של המחלה על העלים.

חשוב מאוד להקפיד על תדירות הטיפול אחת לעשרה ימים.

הדברה בריסוס - תכשירי הגופרית הם היעילים ביותר במניעה ובהדברה. בפלפל ידבירו גם את אקרית העיוותים.

בחורף מומלץ לעבור לשימוש בשמנים, כדוגמת שמן EOS או נימגארד.

אין לרסס תכשירי EOS 30 יום לפני ואחרי ריסוס בתכשיר המכיל גופרית.

כשותית:

הדברה - תכשירי הנחושת הם היעילים ביותר במניעה ובהדברה של כשותית. הנזק נגרם בעיקר למלפפון, וחשוב להקפיד על ריסוס או איבוק בחומרי נחושת.

יש חשיבות גדולה בחקלאות האורגנית לזיהוי המזיק בזמן על-ידי פקח מזיקים [גם תאילנדי] ולהגיב במהירות לפני התפתחות המזיקים. לא פחות חשוב להשתדל לבצע ריסוס מניעה בעיקר במחלות עלים.

שנה טובה ומבורכת!

זקוק לחלוקה גבוהה של התאים החיידקיים (פוגע במנגנון חלוקת התא החיידקי), ואילו הסולפה גורמת לירידה בחלוקת החיידקים ולכן גורמת לכך שהקוויולון לא יוכל לעבוד. במקרה זה ברור ש $1+1 > 2$ (קטן משניים).

לעיתים $1+1 > 2$ (קטן מאחד), אז $2=1+1$? לא תמיד...

לכל אורך דרכי המקצועית שאלתי כמה שיותר שאלות כל מיני אנשים, וחלק מהתשובות המעניינות היו דווקא מאנשים שלא ציפיתי לקבל מהם תשובות כאלה.

צריך כמובן לדעת לשקול את התשובות שאתה מקבל ולנצל את כל הידע והניסיון כדי למצוא את התשובות המתאימות לפאזל שלך, וזאת הדרך להמשיך ולהתקדם.

ומה קורה כשנגמרות השאלות? במצב זה יש לך 3 אפשרויות:

לפרוש;

להחליף מקצוע;

להפוך למבקר.

כך למשל, שף שנגמרות לו השאלות יהפוך למבקר מסעדות, סופר או מחזאי, שנגמרות לו השאלות, יהפוך למבקר ספרות או מחזות וכו'.

בקיצור, המשיכו תמיד לשאול שאלות ולחפש תשובות ולהתקדם.

העיקר, היזהרו מאנשים שמדברים עם הרבה סימני קריאה!

לצערנו, ד"ר נחום קוצר נפטר באופן פתאומי, וזוהי הכתבה האחרונה והמאוד מחכימה שהעביר אלינו.

לפניכם דברים שכתב לזכרו בני שמולביץ:

דברים לזכרו של ד"ר נחום קוצר

בני שמולביץ

נחום, חבר יקר לעבודה, הלך לעולמו באופן פתאומי.

נחום היה איש מיוחד ואהוב על כולם, מוכשר, מסור, אוהב לעזור ולהקשיב, בעל אישיות נפלאה, טוב לב ונעים הליכות. בן בית אצל מגדלי העופות האורגניים.

למי שאינם מכירים את נחום, אספר מעט על פועלו של האיש.

נחום עסק בתחום הרפואה הווטרינרית מטעם השירותים הווטרינרים. בשנת 1983 התקבל כרופא וטרינר למחלות עופות,

במסגרת המעבדות האזוריות למחלות עופות של המועצה לענף הלול. במהלך השנים עזב את עבודתו במעבדה למחלות עופות והחל לעבוד כרופא פרטי.

בשנת 1996 החל נחום בפיתוח שיטה לגידול עופות ללא שימוש באנטיביוטיקה וזרזי גדילה. פיתוח השיטה הושלם בשנת 2004.

בשנת 2005 יצא לשוק מוצר ה"טבעוף", שגודל ושווק בהצלחה בכל רחבי הארץ כעוף ללא אנטיביוטיקה.

בשנת 2002 פנו אליו כמה מגדלים אורגניים וביקשו את שרותי הליווי שלו בלהקות המטילות האורגניות.

משנת 2009 החל נחום את עבודתו כמדריך וטרינר בארגון לחקלאות אורגנית. תרומתו הרבה והייחודית לחקלאות האורגנית תחסר לנו מאוד.

אנו מודים על ההזדמנות להכירו ולעבוד יחד לאורך השנים.

יהי זכרו ברוך!

זנים חדשים שאיכותם גבוהה, חיי המדף שלהם ארוכים ורגישותם לזבוב התאנה צפויה להיות נמוכה יותר. גם לפרי מיובש באיכות גבוהה יש מקום בשוק שלנו.

אבוקדו

האירופים קונים רק פרי מזנים שחורים, ולכן היכולת לייצא מוגבלת לזן האס. דבר זה וסיבות אחרות הובילו משקים להפסיק את הגידול האורגני. השוק המקומי גדל בהתמדה, ויש להקפיד על קטיף בתכולת שומן מתאימה, כדי להביא לשוק פרי טעים וטוב. קטיף מוקדם פוגע קשות באמון הצרכנים.

מנגו

היצוא מתנהל על אש קטנה, ואילו בשוק המקומי יש מקום לזנים מיוחדים של תחילת עונה וסוף העונה, וכך גם למקומות גידול חדשים. גם זנים שאינם מקובלים בגידול ובמסחר הקונבנציונלי יכולים למצוא מקום בסל הפירות של הצרכן האורגני.

שנה טובה!

דברים שרציתי לומר

על סמיני קריאה!! וסימני שאלה??

ד"ר נחום קוצר

זה קרה מזמן... הייתי רופא וטרינר צעיר בשנת עבודתו הראשונה כרופא למחלות עופות, במסגרת המועצה לענף הלול (שנת סטאז').

המקום: קיבוץ בצפון הארץ, כנס מגדלי פטם אזורי. על הבמה מדריך עופות ותיק ומוערך שהרצה על קליטת אפרוחים לפיטום במשק המגדל. המרצה דיבר בשטף ובצורה נחרצת, והרצאתו הופסקה מדי פעם על-ידי מחיאות כפיים של המגדלים.

אני, שדיעויתי בנושא עופות היו בתחילת הדרך, התרשמתי מההרצאה ורשמתי לי ראשי פרקים.

כשהסטתי את מבטי שמאלה, שם ישב המלווה שלי, רופא ותיק ומנוסה, שראה כמה קליטות של אפרוחים בחייו, ראיתי שהוא אינו מרוצה מההרצאה. שאלתי אותו: **מה קורה?**, והוא השיב: **"שמת לב איך הוא מדבר?"**, כל המשפטים שלו נגמרים בסימני קריאה !!! ואין לו בכלל סימני שאלה בהרצאה. ואז הוסיף משפט, שהפך אצלי לאבן דרך לאורך הקריירה שלי: **"היזהר מאנשים שמדברים עם הרבה סימני קריאה!"**.

מאז עברו שנים רבות, בהן למדתי והתמחיתי בתחום רפואת העופות, וככל שלמדתי יותר והבנתי יותר, סימני השאלה אצלי רק התרבו והלכו... על כל שאלה שמצאתי לה פתרון, צצו שתי שאלות חדשות, קשות יותר. יתרה מזו, ככל שלמדתי יותר וידעתי יותר, נוכחתי שגם חלק מסימני הקריאה שהיו לי הפכו לסימני שאלה, והדברים המוחלטים והמקובעים הלכו ופחתו והפכו לעוד שאלות חשובות.

אתן דוגמא: בבית הספר מלמדים אותנו ש- $1+1=2$, אך ככל שאתה לומד ומתקדם, אתה למד שזה לא תמיד נכון. אם אקח דוגמא מתוך עיסוקי (רופא וטרינר) ואלך לכיוון של שימוש בתרופות, קיימת תופעה שנקראת סינרגיזם. אם ניקח למשל 2 חומרים בקטריוסטטיים שלא הורגים חיידקים, אלא רק מאיטים את קצב התרבותם, כמו סולפה וטרימתופרים, הרי השילוב בין שתי התרופות האלה יוצר אפקט סינרגיסטי הגורם לכך שטווח הפעולה גדל, הרעילות (בעיקר של הסולפה) יורדת, ובעיקר השילוב של שניהם הופך את התרופה מבקטריוסטט לבקטריוציד (קוטל חיידקים).

מכאן ברור שבמקרה זה $1+1 > 2$ (גדול משניים). וכמובן, שמיד צצה הדוגמא הנגדית של שילוב תרופות הנקראת אנטגוניזם, שבה התרופות מפריעות האחת לפעילות האחרת. לדוגמא, אם ניקח את אותה סולפה ונשלב אותה עם חומר תרופתי הנקרא קווינולון, שכדי לעבוד במיטבו

תה מישהו? "תה קומפוסט" בממשק חקלאות אורגנית

ד"ר שירלי גזית, מדריכת גד"ש וירקות

בחודשים האחרונים נשאלתי לא פעם לגבי השימוש ב"תה קומפוסט" כתחליף לחומרי הדברה נגד מחלות ובנוסף (שלא לומר "על הדרך"), על תרומתו להזנת הצמח. לפני כשנה ועם הבאת הנושא לתשומת לבי, על-ידי מגדל גד"ש יצירתי מקיבוץ גזית (תודות רבות לנחשון דויד), התחלתי לסרוק את הספרות המדעית בנושא זה וגם ערכתי כנס מגדלים, בו הוצג הנושא לראשונה בנקודות עיקריות. כיוון שהנושא עורר ועודנו מעורר עניין רב, אסכם כאן "מה בעצם אנו יודעים" כיום על תה קומפוסט.

קומפוסט מכיל מגוון רחב של מיקרואורגניזמים מועילים, כגון: פטריות, חיידקים, חרקים, נמטודות וכן חומרים שונים, כחומצות הומיות ואחרים, התורמים לבריאות הקרקע ולכן - הקומפוסט ידוע כתוסף קרקע מצוין: • תורם למבנה הקרקע - משפיע על צפיפות ונקבוביות הקרקע, יוצר סביבה מצוינת לשרשי הצמחים הגדלים בקרקע. תורם לאוורור קרקעות כבדות/חרסיתיות ולצבירת חומר אורגני בקרקעות קלות/חוליות. • מעלה תאחיזת מים (עלייה באחוזים בודדים של חומר אורגני בקרקע קשורה בעלייה בתאחיזת המים שלה). • מוסיף חומרי הזנה ומיקרו אורגניזמים מועילים לקרקע. • קומפוסט עשוי להועיל בהעלאת יכולת הצמח להתמודד עם מחלות/מזיקים שונים.

"תה קומפוסט" מיוצר מקומפוסט איכותי!!! שסיים בהצלחה את תהליך הקומפוסטציה.

מחקר מדעי בנושא השפעת "תה קומפוסט" החל בשנות ה-80 וצבר תאוצה בשנים האחרונות. במשך מאות שנים הוכן ה"תה" מחליטת קומפוסט במכל מים למשך כ-14 ימים. חומרי הזנה מתוך הקומפוסט מוצו אל המים במכל, וביישוםם על נוף הצמח תרמו לחיוניותו ובריאותו - **"תה קומפוסט" פאסיבי/לא מאוורר.**

בשנים האחרונות נחלט "תה קומפוסט" בכמויות גדולות בעזרת מיכון ייעודי ובזמן קצר. בתהליך החליטה מוסיפים מדבק התחלתי, חומרי הזנה וחמצן המוסף באופן אקטיבי-רציף, כדי להעצים את הפעילות הביולוגית - **"תה קומפוסט" אקטיבי/מאוורר.**

מעטים המחקרים הבוחנים את ההבדלים בהשפעת "תה קומפוסט" פאסיבי (NCT) ותה מאוורר (ACT) על בריאות הצמח. כיום שימוש ב"תה קומפוסט" מאוורר נפוץ יותר ומועדף על פני הפאסיבי.

"תה קומפוסט" מאוורר משמש כתחליף לדישון כימי ולתכשירים להדברת מחלות:

• בניית אוכלוסיית מיקרואורגניזמים מועילים בסביבת השורש, התורמת למבנה הקרקע (תלכידי קרקע, פריסת שורשים, תאחיזת מים ועוד).

• העלאת הסופרסביבות של הקרקע.
• שיפור מעגלי יסודות ההזנה, הזנה דרך השורש.
• בעבודות שונות הוכחה יעילות ההדברה של "תה קומפוסט" על מחלות צמחים שונות.
• בעגבנייה, בתפוחי אדמה, בתות שדה ובגפן נמצאה יעילות כנגד מחלות שונות, כדוגמת: קימחון, עובש אפור וחלפת בעגבנייה, ריקבון פרי בגפן, גרב מצוי וכימשון בתפוחי אדמה, עובש אפור בתות שדה ועוד.
עם זאת יש לזכור, איכות הקומפוסט המשמש להכנת התה היא קריטית ליצירת "תה קומפוסט" איכותי! על הקומפוסט להיות בשל, מיוצב ובעל פעילות ביולוגית רצויה.
נכון להיום אין קריטריונים/שיטות בקרה לתהליך הכנת "תה קומפוסט" איכותי. יישום תה קומפוסט בממשק חקלאות אורגנית נמצא בבחינה גם אצלנו. בהמשך לניסוי ראשון שערכנו בגידול תפוחי אדמה, בעונה שעברה, נמשיך גם השנה לבחון את הנושא ואת יעילות השימוש ב"תה קומפוסט" להדברת מחלות בניסוי מסודר, שיאפשר הסקת מסקנות.

בתעשייה

אספה: טלי ברנר

מוצרים חדשים/תוספי מזון/מוצרים מעובדים/

רגולציה אורגנית

חלב אורגני בשוודיה

כל החלב הנמכר בשוודיה, ללא תלות ב-% השומן, יתוסף בוויטמין D₃, כך על-פי החלטת ממשלת שוודיה. החוק האורגני אוסר הוספת ויטמינים ומינרלים למוצרים מעובדים. אך בשוודיה, כמו בישראל, חוק מדינה הוא מעל החוק האורגני, וכל החלב יתוסף בוויטמינים, כולל חלב יבוא לשוודיה.

אני-רוז הריסון-דון, NUTRA ingredients 4.8.2016

בשר אורגני - בריא יותר

הדרישה לבשר אדום אורגני בצמיחה, בעיקר ב-UK. העיתון הבריטי British Journal of Nutrition דיווח במאמר שבשר אורגני מכיל 50% יותר אומגה-3 לעומת קונבנציונאלי. בשר בקר ובשר כבש הם העולים בדרישה. המחקר התבצע באוניברסיטת NEW CASTLE ופורסם בינואר 2016. מקור האומגה-3 הוא מהזנה של עשב התלתן, שמעשיר את תכולת החנקן בצמח.

ניאם מוכאיל 29.7.2016, Food navigator.com

הסכם סחר בשר אורגני

מקסיקו ו-EU עתידות לחתום על הסכם סחר בבשר אורגני. משלחת מנציגות מקסיקו מגיעה לאירופה בספטמבר 2016, ונציגי EU יגיעו למקסיקו באוקטובר 2016, בכוונה משותפת לחתום על הסכם הדדיות לייצור, שיווק והפצה של בשר אורגני. טיוטת הסכם ראשונה בינואר 2017.

אליזבת מצ'וקה 3.8.2016, GlobalMeat.news.com

תוספי מזון - למוצרים מעובדים

רכיב תה ירוק אורגני יוסף למסטיק מתוצרת חברת Foods Zhaolong. יצרנית מסטיקים בסין תתחיל לייצר באוקטובר השנה מסטיק שמכיל רכיב פונקציונאלי אורגני. הרכיב הוא פוליפנול מתה הידוע כעשיר בפוליפנולים. הפוליפנול שבודד עובר תהליך מיקרואנקפסולציה וישתחרר בזמן לעיסת המסטיק. לרכיב 2 פונקציות: 1. שחרור טעם תה, שהוא טעם חשוב בתרבות הסינית; 2. לפוליפנול תכונות אנטיקריצינוגניות, הוא עוזר בספיגת ויטמין C. נתונים שנאספו במחקרים שנערכו באוניברסיטת AAU במרכז לביוטכנולוגיה, ANHUI Agriculture University.

לפיתוח בענף הפטריות והערך התזונתי של התמר; **המפגש השנתי של מגדלי הפירות** - בנושא מחירי המים לחקלאות, יתרונות שיתופי-פעולה בין חקלאים ודרכים להגדלת הרווחיות. **לסיים:** יש לציין לטובה את

תרומת קבוצת "משוב", המציבה את החקלאות הישראלית מדי שנה על סדר היום של מקבלי ההחלטות, וזאת באמצעות ארגון ועידות בחקלאות ותערוכות.

פעילויות בארגון לחקלאות אורגנית **אלי אהרון**

קורס שהסתיים

במהלך חודש יולי קיימנו בהצלחה קורס נוסף של "יסודות החקלאות האורגנית", שהתקיים באולם שה"מ במשרד החקלאות. הקורס כלל הרצאות בנושא: אידיאולוגיה, בריאות ואיכות סביבה, קרקע ומים, הגנת הצומח, תקנות והחוק האורגני וכן יישום, הכלול סיור במשתלה ובמשק חקלאי אורגני. המשוב מצד המשתתפים היה חיובי ביותר והוצגה בקשה ליתר העמקה בחומר.

תערוכת "פרש אגרו-משוב 2016" **אלי אהרון**

תערוכת "פרש אגרו-משוב" התקיימה השנה בסוף חודש יוני 2016, בסימן של "אירוע 100 מגדלי הירקות המובילים בישראל" ומפגש בינם לבין קניינים. במסגרת התערוכה הוצג מכלול שלם של החקלאות הישראלית בתחומים השונים, הכלולים: תשומות חקלאיות, זני ירקות ופירות, מיכון חקלאי ועוד.

ארגון מגדלי ירקות והארגון לחקלאות אורגנית השתתפו בתערוכה. בתערוכה ביקרו חקלאים, אורחים מחו"ל, הציבור הרחב וקניינים. שר החקלאות, ח"כ אורי אריאל, כיבד את באי התערוכה בנוכחותו. כמו-כן סיירו בתערוכה ח"כ איתן ברושי, מזכ"ל תנועת המושבים, מאיר צור, מזכ"ל התאחדות חקלאי ישראל, אבו וילן, מזכ"ל האיחוד החקלאי, דודו קוקמן, מזכירי ארגונים חקלאיים ועוד. בנוסף לכך התקיימו כנסים מקצועיים:

כנס הארגון לחקלאות אורגנית - בנושא הפחתת רעלים, השוק המקומי ושינויי האקלים;

ארגון עובדי הפלחה - בנושא מיזם החיטה;

חברת אדמה מכתשים - בנושא הגנת הצומח וזרעים, בו השתתפו 100 מגדלי הירקות המובילים בישראל;

כנס התמר במבט עולמי - כנס בנושא שיתוף-פעולה בינלאומי בתנאי תחרות ובעיית חדקונית הדקל;

תוצרת חקלאית ותזונה בריאה - בהתייחס לפירות ולירקות, מגמות

הבית שלך באורגני

הארגון לחקלאות ביולוגית אורגנית בישראל

קורס יסודות חקלאות אורגנית הלכה למעשה

5 מפגשים מרתקים + יום סיור
קורס יסודות החקלאות האורגנית יתקיים בינואר 2017 בתאריכים:
10.01, 11.01, 12.01, 17.01, 18.01, 19.01
בקריה החקלאית, בית דגן

לפרטים נוספים:
ארגון לחקלאות אורגנית
yafa@organic-israel.org.il
03-7361097/8

קורס למתקדמים

בעקבות הדרישה, ההולכת וגוברת, לקורס מתקדם בחקלאות האורגנית, קיבלנו החלטה לפתוח קורס למתקדמים המיועד לחקלאים אורגניים ומסיימי קורס "יסודות".

הקורס יתקיים במהלך החודשים נובמבר - דצמבר שנה זו ויכלול את הנושאים הבאים: • הגנת הצומח בראי החקלאות האורגנית; • הזנה וטיוב קרקע; • שיווק תוצרת אורגנית בארץ ובעולם; • חקלאות אורגנית ובריאות; • כלכלת המשק האורגני.

בסך-הכול כ-31 הרצאות, שיתפרסו על פני 8 מפגשים, אחת לשבוע, כ-4 שעות כל פגישה, בשעות אה"צ.

בקרב נפרסם את תכנית הקורס, שכוללת: לו"ז, מיקום ועלויות.

מפגשים מקצועיים

מעט לעת אנו עורכים כנסים ומפגשים מקצועיים בנושאים שונים באמצעות מדריכי הארגון.

המפגשים מתבצעים באזורים השונים, כדי להנגיש אותם לכל המגדלים. לאחרונה התקיימו מפגשים בנושאי מטעים, גד"ש וגן ירק, ונשמח להיענות לכל בקשה בנוגע לנושאים שיועלו במסגרת מפגשים אלו.

תקשורת

בימים אלו אנו בוחנים אפשרות לשדרוג אתר הארגון וכן הפייסבוק, במטרה להדק את הקשר בין הארגון לבין החקלאים וכמו-כן להעברת מידע לשני הכיוונים בצורה מהירה ויעילה. בעניין זה אנו מזמינים את המגדלים להעלות הצעות בדבר הצרכים הנדרשים, ונשמח ליישם אותם בתהליך זה.

התורה האורגנית

בימים אלו אנו שוקדים על עריכת החומר לתורה האורגנית ובקרב נפרסם אותה באתר הארגון.

תורה זו תכלול את כל הענפים בכל התחומים: גידול, דישון, השקיה והגה"צ, וזאת בהתייחס לאזורים השונים בארץ.

המידע יעודכן מעת לעת בהתאם לצורך.

חשיפה אורגנית

התוצרת האורגנית והרעיון האורגני נדרשים לחשיפה מתמדת, מתוך כוונה להגדיל, בקרב הציבור, את הצריכה של תוצרת זו. לצורך כך אנו בוחנים רעיונות שיווק, אותם נעביר מעת לעת למגדלים. בנוסף, אנו משתתפים בתערוכות המאפשרות חשיפה כזו. עד היום ובמהלך השנתיים האחרונות פתח הארגון ביתן בתערוכת "קלינטק" בירושלים וכן ב-2 תערוכות של "משוב", שהתקיימו בגני התערוכה בת"א, שבמסגרתם ערכנו גם כנסים פתוחים בנושאים המעניינים את הקהל הרחב.

עובדים זרים

בישיבת המדריכים האחרונה קיבלנו החלטה לעדכן את תחשיבי הגידול בענפים השונים, ובין היתר את כמות ימי העבודה הנדרשים בכל גידול, וזאת במטרה לתקן במשרד החקלאות את המפתחות לחלוקת עובדים בתחום האורגני.

פרוייקט שיווק - מהיצרן לצרכן אלי אהרון

מתחם קולינריה מהארץ ומהעולם, לצד תוצרת חקלאית מקומית, בשטח של 12,000 מ"ר בקניון הזהב בראשון לציון, הינו פרויקט גדול העתיד להיפתח במהלך שנת 2017, שייתן מענה לחקלאים שימכרו את תוצרתם במחיר הוגן ולצרכנים שירכשו את התוצרת במחיר סביר.

פער התיווך ו"שלטון" רשתות השיווק בשיווק תוצרת חקלאית, שמצד אחד משלמות לחקלאים מחירי הפסד בעבור תוצרתם, אך מצד שני משווקות

תוצרת במחירים בלתי סבירים לצרכן, מעמידים בספק את יכולתו של החקלאי להתפרנס מפרי עמלו ואת יכולתו של הצרכן להתמודד עם בעיית יוקר המחיה.

במקומות רבים בארץ נפתחים שווקים זמניים בסגנון "שוק איכרים", שמטרתם לספק מענה לבעיה זו, אך מעבר למתן הוכחה כי הדבר אפשרי, אין בכוחם של שווקים זמניים אלו לעשות את השינוי הנדרש בשיטת השיווק הבעייתית בארץ.

הפרוייקט האמור בא לתת מענה לזמניות ולחוסר הקביעות של שוק האיכרים ויפעל בכל ימות השבוע.

כבכל שיווק של תוצרת חקלאית, גם כאן יש יתרון להתארגנות מספר חקלאים תחת ביתן מכירות אחד, שיוכל למכור תוצרת מגוונת לכל אורך השנה.

התארגנות מסוג זה תוזיל משמעותית את עלות הביתן ותאפשר לשכור שירותיו של אדם שימכור את התוצרת ויארגן אותה.

באופן כללי, עלות הביתן תהיה סבירה ותכלול שירותי קירור ואחסנה. יתרון חשוב בפרוייקט זה קשור לקמפיין הפרסום שיתלווה אליו באחריות היזמים, שסביר להניח כי ימשוך אליו את המוני בית ישראל.

ההערכה היא שגיעו למתחם כ-50 אלף איש בכל יום (כיום מגיעים לקניון כ-35 אלף איש).

לאחר החגים יתקיים כנס, אליו יוזמנו כל המעוניינים, לצורך מתן הסבר מפורט הכולל לו"ז ועלויות. כמובן, נעדכן במידע זה.

אנו מאחלים הצלחה לכל המעוניינים להשתלב בפרוייקט זה.

פרידה מיוסי ארזי ז"ל

כתב: בני שמולביץ

לפני זמן לא רב נפרדנו מיוסי באירוע מכובד שערך ארגון מגדלי ירקות, ולפני כחודש נפטר. אמנם את המחלה הזאת סחב עמו במשך תקופה, אבל כששאלנו אותו מה נשמע, תמיד הרגשנו שהוא זה שתומך בנו ושהכול

יהיה בסדר. אבל בסוף נוצח והלך לעולמו.

בשנים האחרונות ליווה אותנו יוסי במזכירות הארגון, ומעת לעת הביא לידי ביטוי את הידע הרב שצבר במהלך השנים הרבות שבהן ליווה את חקלאי ישראל, ובמיוחד את מגדלי תפוחי האדמה.

גם המגדלים האורגניים זכו לשמוע את עצותיו, ובהתאם לכך גם ההצלחות בפיתוח הענף. אנחנו מודים ליוסי ארזי על כל השנים האלו ומצטערים שלא נראה ונשמע אותו בישיבות המזכירות ובסיוורים בשטח.

יהיה זכרו ברוך.

